Приложение 1

Международни, национални и общински стратегически документи

Културната стратегия на община Созопол се изготвя в съответствие със съвременните приоритети на европейската, националната и местната културна политика, както и с действащата нормативна уредба. В този раздел са разгледани основните стратегически документи и ключови нормативни актове на три нива – Европейски съюз и ЮНЕСКО, Република България и община Созопол. Те определят общата рамка от цели, принципи и изисквания, които насочват планирането и управлението на културните дейности. По този начин стратегията се основава на споделено разбиране за значението на културата и осигурява съответствие между местните приоритети и по-широките политики и стандарти.

1. Международни политики и документи в областта на културата (ЮНЕСКО и ООН)

Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство (1972)

Тази конвенция поставя основата на съвременната международна система за защита на обекти с изключителна културна и природна стойност. Тя въвежда понятието „изключителна универсална стойност“ и създава Списъка на световното наследство, чрез който се признават и популяризират най-значимите обекти в света. Документът утвърждава принципа, че отговорността за тяхното опазване се споделя между държавите и международната общност. Конвенцията насърчава изработването на комплексни планове за управление, които разглеждат не само самите обекти, но и тяхната среда – градска тъкан, природен ландшафт, местни общности и туристически потоци. Подчертава се и необходимостта културното наследство да бъде интегрирано в пространственото планиране, образованието и устойчивия туризъм, както и значението на международното сътрудничество, експертната помощ и специалните фондове за опазване.

Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство (2003)

Този инструмент насочва вниманието към „живото“ културно наследство – традиции, празници, обреди, песни, танци, занаяти, устни разкази и свързаните с тях знания. Конвенцията подчертава, че именно общностите, които поддържат тези практики, са техните основни носители и трябва да участват активно в процесите на

идентифициране, съхраняване и предаване на наследството. Държавите се насърчават да създават национални регистри на нематериалното наследство, да разработват програми за неговото съхраняване и да подкрепят предаването му между поколенията, включително чрез образование и културни инициативи. Подходът цели да избегне превръщането на традициите в статичен фолклорен продукт и да ги разглежда като динамичен ресурс за културна идентичност, социална връзка и устойчиво развитие.

Конвенция за защита и насърчаване на разнообразието от културни изрази (2005)

Тази конвенция е ключов документ за съвременните културни политики, тъй като признава специфичната културна и социална стойност на културните дейности, продукти и услуги. Тя утвърждава правото на държавите да прилагат политики и мерки, които подкрепят културното разнообразие – например чрез финансиране, регулации, данъчни стимули или образователни програми. В документа се поставя акцент върху културните права и достъпа на обществото до разнообразни културни съдържания. Същевременно се насърчава развитието на културните и творческите индустрии и се стимулира международният културен обмен. В контекста на глобализацията и дигиталната среда конвенцията подчертава необходимостта от баланс между отворените културни пазари и защитата на местните творци и независими културни продукции.

Препоръка относно защитата и насърчаването на музеите и колекциите (2015)

Този документ разглежда музеите като активни обществени институции, които изпълняват важна културна, образователна и социална функция. Освен ролята им в съхраняването, документирането и дългосрочното управление на колекциите, препоръката подчертава значението на достъпността и участието на различни обществени групи. Музеите се разглеждат като пространства за образование, културен обмен и социален диалог, които могат да допринасят за междукултурно разбирателство и социална кохезия. Документът насърчава развитието на образователни програми, партньорства с училища и университети и научноизследователска дейност, свързана с музейните колекции. Особено внимание се отделя и на дигитализацията, използването на нови технологии и необходимостта от устойчиво финансиране, професионален капацитет и високи етични стандарти в управлението на музеите.

MONDIACULT 2025

MONDIACULT 2025 представлява глобална среща на министрите на културата под егидата на ЮНЕСКО, проведена в Барселона, чиято цел е да обнови международната визия за ролята на културата в условията на глобални кризи, дигитална трансформация и подготовка за новата рамка за устойчиво развитие след 2030 г. В приетия заключителен документ културата се определя като глобално обществено благо и се предлага тя да бъде призната като самостоятелна цел в бъдещите политики за устойчиво развитие. Държавите се обединяват около шест основни приоритета: защита на културните права и свободата на художествено изразяване; интегриране на културата в устойчивото развитие; укрепване на културната икономика и подобряване на условията на труд в сектора; по-тясна връзка между културата и образованието; защита на културното наследство в условия на кризи и климатични промени; и развитие на съвременни системи за културно управление, адаптирани към цифровите технологии и базирани на данни и изследвания.

Новият градски дневен ред (New Urban Agenda)

Новият градски дневен ред разглежда културата като ключов елемент на устойчивото развитие на градовете. Документът подчертава значението на културното наследство – както материално, така и нематериално – за идентичността на градските общности, качеството на градската среда и социалната сплотеност. Насърчава се интегрирането на културата в градското и териториалното планиране чрез инвестиции в културна инфраструктура, музеи, културни обекти и традиции. Особено внимание се отделя на публичните пространства като места за културни прояви, социални контакти и гражданско участие. В този контекст културата и творческите индустрии се разглеждат като важен фактор за жизнеността на градовете, икономическото развитие и чувството за принадлежност на местните общности.

Програма 2030 за устойчиво развитие

Програма 2030 определя глобалните цели за устойчиво развитие до 2030 г. Макар културата да не е формулирана като отделна цел, тя се разглежда като важен фактор, който подкрепя постигането на множество цели – устойчиви градове, икономически растеж и заетост, намаляване на неравенствата, климатични действия, иновации, образование и мирни и приобщаващи общества. ЮНЕСКО подчертава, че културата трябва да се разглежда както като самостоятелен сектор – включващ наследство и културни индустрии – така и като хоризонтален елемент, който подобрява ефективността на различни политики за развитие. В този контекст се насърчава разработването на

индикатори за измерване на приноса на културата към устойчивото развитие и интегрирането на културните измерения в националните и местните стратегии.

Agenda 21 for Culture

Agenda 21 for Culture е международен документ, разработен в рамките на мрежата на градовете и местните власти (UCLG), който поставя културата като четвърти стълб на устойчивото развитие – редом до икономическото, социалното и екологичното измерение. Документът подчертава значението на културните права, културното разнообразие, наследството и творчеството за демокрацията, местната идентичност и качеството на живот. Той призовава местните власти да разработват активни и приобщаващи културни политики, да инвестират в културна инфраструктура и да свързват културата с образованието, градското планиране и социалното включване. Agenda 21 for Culture насърчава също международното сътрудничество между градовете и обмена на добри практики, като предоставя практическа рамка за интегриране на културата в стратегиите за местно развитие.

2. Европейски политики и документи в сферата на културата

Culture Compass for Europe

„Culture Compass for Europe“ е стратегически документ на Европейската комисия, който очертава дългосрочната посока на европейските политики в областта на културата в условията на динамични обществени промени, глобални кризи и ускорена дигитална трансформация. В основата му стои разбирането, че културата е ключов елемент от европейската идентичност, демократичните ценности и социалната устойчивост. Документът формулира четири основни направления за развитие на културните политики в Европейския съюз. Първото е свързано със защитата и утвърждаването на европейските ценности, културното многообразие и културните права. Второто поставя акцент върху подкрепата за артистите, творците и културните професионалисти чрез подобряване на условията им на труд, развитие на умения и стимулиране на творческите общности. Третото направление разглежда културата и културното наследство като фактор за икономическа конкурентоспособност, социална сплотеност и устойчиво развитие на европейските общества. Четвъртото се отнася до ролята на културата във външните отношения на ЕС и развитието на международни културни партньорства.

За реализирането на тази визия документът предвижда пакет от около 20 водещи действия. Сред тях са създаването на редовен „Доклад за състоянието на културата в ЕС“, установяване на постоянен структурен диалог с културния сектор, изграждане на

Европейски културен хъб за данни, разработване на Харта на артистите на ЕС и стратегия за използването на изкуствения интелект в културата. Предвижда се и обновяване на стратегията за международни културни отношения. Чрез тези инструменти Европейският съюз цели да подобри достъпа до култура, да подкрепи творческите професии, да насърчи цифровата и зелената трансформация на културните и творческите индустрии и да засили ролята на културата както във вътрешните политики, така и в международната дейност на Съюза.

Работен план на ЕС за култура 2023–2026

„Работният план на ЕС за култура 2023–2026“ представлява резолюция на Съвета на Европейския съюз, която превръща стратегическите визии на европейската културна политика в конкретна програма за сътрудничество между държавите членки и Европейската комисия за четиригодишен период. Документът структурира действията на ЕС в четири основни приоритетни области.

Първият приоритет – „Артисти и културни професионалисти“ – е насочен към укрепване на културните и творческите сектори чрез подобряване на условията на труд, мобилността и професионалното развитие на творците. Вторият – „Култура за хората“ – акцентира върху разширяването на достъпа до култура и увеличаването на участието на гражданите в културния живот, включително чрез ролята на културата за здраве, благополучие и социално включване. Третият приоритет – „Култура за планетата“ – разглежда културата като ресурс за подкрепа на зеления преход, като насърчава устойчиви практики в културните институции и връзката между култура, наследство и климатични политики. Четвъртият – „Култура за ко-креативни партньорства“ – се фокусира върху международното сътрудничество и ролята на културата във външните отношения на ЕС.

В рамките на тези приоритети са предвидени 21 конкретни действия, които включват инициативи за подобряване на социалното положение на артистите, развитие на културното участие и демократичния диалог, засилване ролята на библиотеките и културните институции, стимулиране на дигиталния и зеления преход в сектора и укрепване на международните културни партньорства, включително подкрепа за културния сектор в Украйна.

Програма „Творческа Европа“ (Creative Europe) 2021–2027

„Творческа Европа“ е основната програма на Европейския съюз за подкрепа на културните и творческите сектори през периода 2021–2027 г. Тя има за цел да насърчава културното и езиковото разнообразие в Европа, да подпомага създаването и разпространението на европейски културни произведения и да укрепва икономическата устойчивост и конкурентоспособност на културните и творческите индустрии. Програмата е насочена както към културния сектор в широк смисъл, така и към аудиовизуалната индустрия, която има значителен икономически и културен потенциал.

Структурата на програмата е изградена върху три основни стълба. Първият е културният стълб (Culture), който подпомага транснационални културни проекти, европейски мрежи и платформи, мобилността на артисти и културни професионалисти, литературни преводи и различни секторни инициативи в области като музика, културно наследство, архитектура и културен туризъм. Вторият стълб – MEDIA – подкрепя развитието, производството и разпространението на европейско аудиовизуално съдържание. Третият, междусекторният стълб (Cross-sectoral), насърчава иновации, сътрудничество между различни културни и творчески отрасли и развитието на независима и плуралистична медийна среда.

Основните приоритети на програмата включват стимулиране на транснационалното културно сътрудничество, развитие на нови бизнес модели и дигитални решения, разширяване на достъпа до култура и развитието на публики, насърчаване на мобилността на творците и изграждането на европейски професионални мрежи. Особено внимание се отделя и на зелената трансформация на културните дейности, устойчивите културни практики и развитието на иновативни форми за създаване и представяне на културно съдържание.

Програма AgoraEU (2028–2034)

Предложението за регламент за създаване на новата програма „AgoraEU“ за периода 2028–2034 г. цели да преструктурира и опрости европейските инструменти за финансиране в областта на културата, медиите и демократичните ценности. В рамките на тази нова програма се предвижда обединяване на съществуващите програми „Творческа Европа“ и CERV (Citizens, Equality, Rights and Values), като техните приоритети и инструменти се интегрират в една обща рамка.

В архитектурата на програмата културният компонент се запазва под формата на Culture strand, който ще функционира заедно със стълбовете MEDIA+ и CERV+. Така се създава по-ясна връзка между културата, медийната среда и гражданското участие.

Основните форми на подкрепа – като транснационални културни проекти, европейски мрежи, платформи, мобилност на артисти, инициативи като „Европейски столици на културата“ и „Европейски етикет за наследство“ – се запазват и развиват. Предвижда се и значително увеличение на бюджета, който ще достигне приблизително 8,6 млрд. евро, като значителна част от средствата ще бъде насочена към културния сектор. Целта е да се засилят синергиите между култура, медии и демократични ценности и да се подкрепят проекти, които съчетават културно творчество, обществено участие и развитие на медийната среда.

Резолюции и политики на Европейския парламент в областта на културата

Европейският парламент играе важна роля в оформянето на културната политика на ЕС чрез редица резолюции и становища, които очертават бъдещите приоритети на европейско, национално и местно равнище. Тези документи допълват стратегическите инициативи на Европейската комисия и често насочват вниманието към конкретни проблеми в културния сектор. Сред основните теми са подобряването на социалното и професионалното положение на артистите, устойчивото развитие на културните и творческите индустрии, опазването на културното наследство и защитата на културните права. Резолюциите на Европейския парламент също така подчертават ролята на културата за възстановяване след кризи и за укрепване на демократичните ценности и социалната сплотеност в Европа.

Резолюция на Европейския парламент относно социалното и професионалното положение на артистите (2023)

Резолюцията на Европейския парламент от 21 ноември 2023 г. относно рамката на ЕС за социалното и професионалното положение на артистите и работещите в културните и творческите сектори поставя акцент върху необходимостта от по-добра защита на труда в културния сектор. Документът призовава Европейската комисия да разработи общоевропейска рамка, която да съчетава законодателни и незадължителни инструменти за подобряване на условията на труд, социалната защита и възнаграждението на артистите и културните работници. Сред основните предложения са въвеждане на специфичен статут на артиста, гарантиране на художествената свобода, защита на авторските права и създаване на механизми за справедливо възнаграждение. Особено внимание се обръща и на предизвикателствата, свързани с дигитализацията и

използването на изкуствен интелект, които оказват влияние върху труда и доходите на творците.

Европейска година на културното наследство (2018)

С Решение (ЕС) 2017/864 Европейският парламент и Съветът на ЕС определят 2018 г. за Европейска година на културното наследство. Основната цел на инициативата е да насърчи гражданите на Европа да откриват, опознават и ценят общото културно наследство на континента като споделен ресурс и източник на обща идентичност. Кампанията има за задача да повиши обществената осведоменост за значението на наследството, както и да стимулира неговото устойчиво управление и опазване. В рамките на инициативата се поставя акцент върху развитието на публики, образованието, културния туризъм и интегрирането на наследството в различни политики – от регионално развитие до международно културно сътрудничество.

Стратегия на ЕС за международните културни отношения

Съвместното съобщение „Към стратегия на ЕС за международните културни отношения“ (JOIN(2016)29) очертава ролята на културата като важен елемент от външната политика на Европейския съюз. Документът поставя културата и културното сътрудничество като средство за насърчаване на взаимно разбиране, междукултурен диалог и мирни отношения между държавите. Стратегията се основава на принципи като защита на правата на човека, уважение към културното разнообразие и координация между институциите на ЕС и държавите членки. В рамките на стратегията се открояват три основни направления. Първото е свързано с подкрепата за културата като двигател на социалното и икономическото развитие, включително чрез развитие на културните и творческите индустрии и културния туризъм. Второто направление разглежда културата като инструмент за междукултурен диалог, мир и предотвратяване на конфликти. Третото е насочено към сътрудничество в областта на културното наследство, включително неговото опазване, реставрация и борба с незаконния трафик на културни ценности. Документът също така насърчава по-активно участие на културните институти, гражданското общество и културните оператори в международните културни инициативи и по-добро използване на европейските програми за подкрепа на културното сътрудничество.

3. Национална политика и нормативна рамка в областта на културата

Конституция на Република България

Конституцията на Република България поставя основните принципи, върху които се изгражда националната културна политика. В нея се признава правото на гражданите на достъп до културни ценности и участие в културния живот, както и свободата на художественото творчество. Основният закон подчертава задължението на държавата да съхранява и развива националната културна идентичност и да полага грижи за опазването на културното наследство. Конституцията също така създава предпоставки за автономното функциониране на културните институции в рамките на законовите норми и гарантира свободата на културното изразяване. По този начин тя формира базовата правна рамка, върху която се изграждат всички последващи закони, стратегии и политики в областта на културата.

Закон за закрила и развитие на културата

Законът за закрила и развитие на културата е основният рамков нормативен акт, който определя принципите, целите и инструментите на държавната културна политика в България. Той регламентира различните видове културни институции – държавни, регионални, общински и независими – както и техните функции, роли и механизми на функциониране. Законът очертава и основните форми на финансиране на културните дейности, включително държавни субсидии, общински бюджети, проектно финансиране, дарения и спонсорство. Особено значение се отдава на ролята на държавата и общините в създаването на благоприятни условия за развитие на културния сектор, за разширяване на достъпа до културни услуги и за насърчаване на участието на гражданите в културния живот. В закона е предвидено и изискването за разработване на Национална стратегия за развитие на културата за период от десет години, което свързва нормативната уредба със стратегическото планиране в сектора.

Закон за културното наследство

Законът за културното наследство урежда цялостната система за опазване, управление и използване на културното наследство в България. Той обхваща както материалните, така и нематериалните културни ценности, включително недвижими паметници на културата, археологически обекти, движими културни ценности, музейни колекции и регистри. Законът определя категориите културни ценности, процедурите за тяхното идентифициране, деклариране и вписване в съответните регистри, както и режимите за тяхната защита и използване. Документът регламентира и компетенциите на Министерството на културата, общините и други институции, които имат

отговорности в сферата на опазването на наследството. В него се уреждат дейности като археологически проучвания, консервация и реставрация, износ и търговия с културни ценности, управление на музейните фондове и задълженията на собствениците на културни обекти. Поради това законът има ключово значение за политиките, свързани с културната инфраструктура, културния туризъм и опазването на наследството на национално и местно ниво.

Закон за народните читалища

Законът за народните читалища регламентира правния статут, устройството, управлението и дейността на читалищата като специфични български културно-просветни институции. В него читалищата са определени като самоуправляващи се юридически лица с нестопанска цел, които функционират на принципите на доброволното участие и обществената ангажираност. Законът подчертава, че те са отворени за всички граждани независимо от възраст, пол, етническа принадлежност, религия или политически убеждения. Основните функции на читалищата включват съхраняване и популяризиране на местните традиции и обичаи, развитие на любителското творчество, организиране на културни събития и образователни инициативи, предоставяне на библиотечни услуги и осигуряване на достъп до информация и знания. Законът определя и органите на управление на читалищата, техните правомощия, както и източниците на финансиране – държавна субсидия, общинска подкрепа, дарения и собствена дейност. В този смисъл нормативният акт утвърждава читалищата като основна инфраструктура на местния културен живот и като важен партньор на общините в развитието на културни дейности.

Национална програма за развитие „България 2030“

Националната програма за развитие „България 2030“ представлява основният стратегически документ на държавата, който определя визията и приоритетите за икономическо, социално и териториално развитие на страната до 2030 г. В рамките на тази стратегия културата се разглежда като важен фактор за повишаване на качеството на живот, за развитието на регионите и за укрепването на икономическата конкурентоспособност на страната. Културното наследство, културните индустрии и туризмът се разглеждат както като самостоятелни ресурси за развитие, така и като хоризонтални елементи, които подпомагат социалната сплотеност, изграждането на регионална идентичност и привлекателността на населените места. Документът подчертава необходимостта от модерно управление и популяризиране на културното

наследство, развитие на културния туризъм и подкрепа за културните и творческите индустрии. Също така се акцентира върху инвестициите в културна инфраструктура, дигитализацията на културните ресурси и по-доброто интегриране на културните политики с тези в областта на образованието, туризма и регионалното развитие. Особено внимание се обръща и на ефективното използване на европейските и националните фондове за реализиране на културни проекти на национално, регионално и местно ниво.

Проект за Национална стратегия за развитие на българската култура до 2029 г.

Проектът за Национална стратегия за развитие на българската култура до 2029 г. формулира дългосрочна визия за развитието на културния сектор и очертава основните стратегически приоритети на държавната културна политика. Първата ключова цел е свързана със съхраняването на културната памет и историческото наследство на страната. В този контекст се поставя акцент върху опазването, популяризирането и дигитализацията на материалното и нематериалното културно наследство, подобряване на управлението на музеите и културните обекти и внедряване на съвременни методи за консервация, реставрация и достъп до културни ресурси. Стратегията също така предвижда по-тясна връзка между културното наследство, образованието и културния туризъм. Втората стратегическа цел е насочена към изграждане на по-ефективна и устойчива система за финансиране на културата. Това включва разработването на механизми за комбиниране на държавно и общинско финансиране с алтернативни източници като европейски програми, частни инвестиции, спонсорство и меценатство. Подчертава се необходимостта от по-прозрачни и стабилни финансови инструменти, които да гарантират равнопоставеност между държавните, общинските и независимите културни организации, както и стимули за развитие на културните и творческите индустрии. Третата стратегическа линия е свързана с разширяване на достъпа до култура и насърчаване на активното участие на гражданите в културния живот. В тази връзка се предвиждат мерки за развитие на публики, намаляване на социалните и териториалните неравенства в културното участие и укрепване на ролята на местните културни институции, включително читалищата. Особено внимание се отделя на културното образование, работата с деца и младежи и включването на уязвими групи чрез културни и художествени инициативи. Четвъртата основна цел е подкрепата за творчеството и развитието на културните и творческите индустрии. Стратегията предвижда стимули за създаване на нови художествени произведения, насърчаване на българската литература,

музика и сценични изкуства както в страната, така и в международен контекст. Акцент се поставя върху подобряване на условията на труд за артистите, развитието на креативни хъбове и мрежи, насърчаването на иновациите и дигиталните форми на култура, както и върху по-активното включване на българската култура в европейското културно пространство. На хоризонтално равнище стратегията подчертава значението на стратегическото планиране, децентрализацията и по-добрата координация между институциите, така че културата да бъде призната като национален приоритет.

Иновационна стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) 2021–2027

Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021–2027 представлява националната рамка, която насочва инвестициите в научни изследвания, иновации и развитие на бизнеса към области, в които България има потенциал за конкурентни предимства. Сред определените тематични области са „Информатика и информационни и комуникационни технологии“, „Мехатроника и микроелектроника“, „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“, „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ и „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“. Особено значение за културния сектор има областта, свързана с креативните и рекреативните индустрии, която създава условия за развитие на културните и творческите индустрии, дигиталното културно съдържание, културния и креативния туризъм и иновациите в сферата на културата. Стратегията насърчава взаимодействието между културния сектор, технологиите и предприемачеството, както и създаването на регионални иновационни екосистеми, креативни хъбове и партньорства между бизнес, научни институции, културни организации и местни власти.

Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма до 2030 г.

Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма до 2030 г. определя основните насоки за развитие на туристическия сектор в България, като поставя акцент върху баланса между икономически растеж, опазване на природната и културната среда и подобряване на качеството на живот в туристическите региони. В рамките на документа културният туризъм се разглежда като едно от ключовите направления за диверсификация на туристическите продукти и за удължаване на туристическия сезон. Стратегията предвижда по-ефективно използване на културно-историческите ресурси чрез инвестиции в културни обекти, подобряване на инфраструктурата и създаване на тематични културни маршрути. Подчертава се необходимостта културното наследство

да бъде използвано по устойчив и отговорен начин, като се съчетава неговото опазване с икономическите ползи от туризма. Документът насърчава също така активното участие на местните общности и бизнеса в развитието на туристическите политики и стимулира форми на туризъм като културен, градски, селски и екологичен туризъм, основани на автентичната културна среда и местните традиции.

4. Общинска политика и стратегическа рамка за развитие на културата

Планът за интегрирано развитие на община (ПИРО) 2021–2027 е основният стратегически документ на местно ниво, който определя средносрочната визия, целите и приоритетите за социално-икономическото, пространственото и екологичното развитие на общината. Той обединява в единна рамка секторните политики и инвестиционните приоритети на общината и служи като основа за планиране на проекти, включително такива, финансирани от национални и европейски програми. Документът има интегриран характер и цели координация между различните публични политики – икономическо развитие, социални услуги, туризъм, инфраструктура, образование и култура – за постигане на устойчиво развитие на територията.

В рамките на документа са формулирани три основни стратегически приоритета, част от които имат пряко отношение към развитието на културната политика и културния сектор на общината.

Приоритет 1: Развитие на интелигентна икономика, базирана на местните конкурентни предимства

Първият стратегически приоритет е насочен към развитие на местната икономика чрез използване на специфичните ресурси и потенциали на територията на община Созопол. В този контекст културата и културно-историческото наследство се разглеждат като важен фактор за икономическо развитие, особено чрез връзката им с туризма.

В рамките на този приоритет е заложена специфична цел за развитие на икономика с висока добавена стойност, която включва мерки за развитие на устойчив туризъм и за опазване и развитие на културно-историческото наследство. Културното наследство се разглежда като ключов ресурс за привличане на туристи, за създаване на културни продукти и за повишаване на конкурентоспособността на общината като туристическа дестинация. Този приоритет насърчава интегрирания подход между културата, туризма и местната икономика, като цели по-добро използване на историческите обекти, традициите и културните ресурси на територията на общината.

По този начин културната политика се свързва с икономическото развитие, като създава предпоставки за развитие на културен туризъм, нови културни събития и инициативи, както и за популяризиране на местната културна идентичност.

Приоритет 2: Подобряване качеството на живот и базовите услуги за населението

Вторият приоритет е насочен към повишаване на качеството на живот на населението чрез развитие на социалните, образователните, здравните и културните услуги. В рамките на този приоритет културата се разглежда като важна част от обществените услуги и като фактор за социална интеграция, образование и активно участие на гражданите в обществения живот. Една от специфичните цели е развитието на културните, социалните и спортните услуги и инфраструктура, като се предвиждат мерки за подобряване на културните услуги и културната инфраструктура. Това включва модернизация на културните институции, подкрепа за културни събития и инициативи, както и създаване на по-добри условия за участие на гражданите в културния живот. Този приоритет подчертава ролята на културата за изграждането на активни местни общности, за развитие на културно образование и за съхраняване на местните традиции и културна идентичност. Чрез подобряване на културната инфраструктура и достъпа до културни услуги се цели да се стимулира културното участие и да се създадат по-добри условия за творческо развитие на местното население.

Приоритет 3: Интегрирано развитие на общинската територия

Третият приоритет е свързан с пространственото и териториалното развитие на общината, включително подобряване на средата в населените места и повишаване на тяхната привлекателност. В този контекст културата и културното наследство се разглеждат като важен елемент от градската среда и от развитието на туристическите и рекреационните функции на територията. В рамките на този приоритет се предвиждат мерки за повишаване на атрактивността на крайбрежната територия и на населените места във вътрешността на общината, което включва и опазване и социализация на културно-исторически обекти, развитие на културни пространства и създаване на условия за културни събития и фестивали. Освен това ПИРО определя и приоритетни зони за въздействие, сред които се откроява градската зона с културно-исторически функции в Стария град на Созопол, която има ключово значение за културната идентичност и туристическата привлекателност на общината. Тези зони са насочени към интегрирано развитие на културното наследство, градската среда и туристическата

инфраструктура, което създава условия за по-добро опазване и използване на културните ресурси.

Общински фонд „Култура“ – Созопол

Общински фонд „Култура“ – Созопол е финансов инструмент на общината, създаден с цел да подпомага развитието на културния живот на местно ниво чрез подкрепа на културни инициативи, проекти и събития. Фондът функционира като част от общинската програма „Култура“ и предоставя средства на конкурсен принцип за реализиране на културни дейности, които обогатяват културния календар на общината и повишават качеството на културния продукт, представян пред жителите и посетителите на Созопол. Основната роля на фонда е да създава условия за устойчиво развитие на културния сектор, като подпомага както културни организации, така и независими творци. Чрез него се стимулира създаването на културни продукти, свързани с местната културна идентичност, насърчават се нови творчески инициативи и се подкрепя развитието на културния туризъм.

Сред ключовите приоритети на фонда са:

- **подкрепа за създаване и представяне на културни продукти**, свързани с културната идентичност на Созопол и населените места в общината;
- **стимулиране на иновативни културни инициативи и творчески практики**;
- **насърчаване на партньорството между общината, неправителствения сектор и независимите артисти**;
- **опазване и популяризиране на културното и нематериалното културно наследство**;
- **развитие на международния културен обмен и културния туризъм**.

Фондът се управлява от Управителен съвет, в който участват представители на общинската администрация и Общинския съвет. Този орган определя условията и критериите за финансиране, обявява конкурсите за проекти и контролира използването на средствата. Финансовите средства на фонда се набират основно от бюджета на общината, включително от средства по програмата „Култура“ и част от приходите от туристическия данък, както и от дарения, спонсорства и национални и международни програми. По този начин Общински фонд „Култура“ играе важна роля за реализацията на местната културна политика, като създава устойчив механизъм за подкрепа на

културни проекти и за развитие на активна и разнообразна културна среда в община Созопол.

Механизъм на община Созопол за подкрепа на културни проекти

Механизмът на община Созопол за селекция и подкрепа на културни оператори функционира чрез Общински фонд „Култура“, който представлява инструмент за финансиране на културни инициативи на конкурсен принцип. Неговата основна цел е да насърчава разнообразието и качеството на културния живот в общината, като подпомага създаването и реализирането на културни проекти от организации, творчески колективи и индивидуални артисти.

В обобщение, представените международни, европейски, национални и местни стратегически документи очертават рамката, в която ще се постави културната политика на община Созопол. Те определят основните принципи, цели и насоки за опазване и развитие на културното наследство, подкрепа за творчеството и насърчаване на активното участие на гражданите в културния живот. Съобразяването с тези политики и нормативни актове създава основа за формулирането на последователна и устойчиво ориентирана културна стратегия на общината. В този контекст културата се разглежда като важен ресурс за съхраняване на местната идентичност, за развитие на културния туризъм и за подобряване на качеството на живот на местната общност. Така очертаната стратегическа рамка осигурява необходимата връзка между местните приоритети на община Созопол и по-широките политики на национално и европейско ниво. Това позволява културната стратегия на общината да се развива в синхрон със съвременните тенденции в културното управление и устойчивото развитие, като същевременно отчита спецификите и потенциала на местната културна среда.